

III. SZAKÉRTŐI VIZSGÁLATOK:

A lefoglalt tárgyak vizsgálata:

Az 1 db 12/70 kaliberjelű IZS-27-E típusú duplacsövű, egymás alatti csőelrendezésű (Bock) sörétes vadászpuska régebbi szovjet gyártmányú. A gyártási száma: T10304. Kopott, sokat használt fegyver. A tusa kissé lötyög. A csövei szennyezettek, kormosak. A fegyver lövés leadására alkalmas. Az elsütőszerkezet és a biztosító megfelelően működtethető. A puskára fonott bőr hordszíjat szereltek föl. A puska mindkét csövéből 1-1 próbálövést adtam le.

A 3 db 12/70 kaliberjelű Bajkal MC-21 típusú sörétes vadászpuska előágytáras, öntöltő (félautomata) rendszerű. A tár befogadóképessége 4 db lőszer. A gyártási számaik: 884744, 884441 és 884311. Szintén szovjet (orosz) gyártmányúak. Mindhárom puskára fonott bőr hordszíjat szereltek föl. A fegyverek kopottak, a csövek szennyezett, de mindegyik használható, lövés leadására alkalmas. A 884441 gyártási számú puska célgömbje hiányzik. Mindhárom puskából 2-2 próbálövést adtam le. A fegyverek működtek, de a lefoglalt töltényekkel nem ismételték, kézzel kellett újra tölteni. *(A gumigolyós és granulátumos löszerek lövedéktömege sokszorosan kisebb a használható sörétes töltényekhez képest. A kialakuló gáznyomás is kisebb, ezért nem töltenek újra a félautomata fegyverek.)*

A vizsgálatra átadott töltények 12/70 kaliberjelűek. *(A „12” régi angol kaliberjelölés, azt jelenti, hogy 1 font ólomból 12 db, a cső kaliberének megfelelő golyó önthető, a „70” a hüvely hosszát adja meg milliméterben.)* A töltények eredeti, zárt csomagolásukban érkeztek vizsgálatra. Valamennyi lőszer magyar gyártmányú.

50 db töltény (2 doboz) csomagolásának felirata: NIKE ALARM 12/70 GUMIGOLYÓS LŐSZER 1 db. GUMIGOLYÓ Ø 17,5 mm. Mindkét doboz belsejében OG I 352 gyártási jelzés látható. A jelzés arra utal, hogy a töltények 2001-ben készültek, a 352. sorozatban. A löszerek fém fenékkupakosak, műanyag hüvelyesek. A csappantyús hüvely löport, sörétkosaras fojtást és 1 db gumigolyót tartalmaz.

5 db töltényt szétszereltem, a lövedékek átlagtömege 4,16 g. *(A legkönnyebb 4,02 g-os, a legnehezebb 4,19 g-os volt.)* A sörétkosaras fojtás tömege 2,93 g. A golyók nem „ideális gömb” alakúak. A löszereket a NIKE-FIOCCHI Sportlőszergyártó Kft. készítette.

50 db töltény (2 doboz) csomagolásának felirata: NIKE RIASZTÓ 12/70 GUMIGOLYÓS LŐSZER Ø 7,8 mm 12 db. *(A darabszám az egy töltényben lévő gumisörét mennyiségét jelöli.)* Az egyik doboz belsejében OE F 24 gyártási jelzés látható. A jelzés arra utal, hogy a töltények 2005-ben készültek, a 24. sorozatban. A másik doboz belsejében OR L 4 gyártási jelzés látható. A jelzés arra utal, hogy a töltények 2006-ban készültek, a 4. sorozatban.

A löszerek fém fenékkupakosak, műanyag hüvelyesek. A csappantyús hüvely löport, sörétkosaras fojtást és 12 db 7,8 mm-es névleges átmérőjű gumigolyót (gumisörétet) és sörétzárólapot tartalmaz. A golyók közül több kissé deformált, nem gömb alakúak.

A löszerek közül 5-5 db-ot szétszereltem, és megmértem a lövedékek, illetve a sörétkosaras fojtás tömegét.

2005-ben gyártott töltények közül 1 db töltény gumisörétjeinek össztömege 4,18 g, a fojtás 2,81 g-os. Az 5 töltény gumisörétjeinek (golyónkénti) átlagtömege 0,35 g. *(A legkönnyebb 0,33 g-os, a legnehezebb 0,38 g-os volt.)*

A 2006-ban gyártott töltények közül 1 db töltény gumisörétjeinek össztömege 3,88 g, a fojtás 2,81 g-os. Az 5 töltény gumisörétjeinek (golyónkénti) átlagtömege 0,32 g. *(A legkönnyebb 0,28 g-os, a legnehezebb 0,36 g-os volt.)* A löszereket a NIKE-FIOCCHI Sportlőszergyártó Kft. készítette.

50 db töltény (2 doboz) csomagolásának felirata: 12/70 Extra 5. Granulátumos riasztó 3,9 g. (A 3.9 g a granulátum névleges tömegét jelzi.) A gyártás évére utaló jelzések nincsenek a csomagoláson, de a töltények fenékjelzése, a hüvelyek feliratozása alapján, valószínűleg 1990 előtt készültek. A löszerek fém fenékkupakosak, műanyag hüvelyesek. A csappantyús hüvely löport, műanyag fojtást, és műanyag granulátumot, valamint sörétzárólapot tartalmaz.

A löszerek közül 2 db-ot szétszereltem, és megmértem a lövedékek, illetve a fojtás tömegét. A fojtás tömege 2,49 g. Egy töltény granulátumának tömege 3,85 g, 1 db szemcse átlagtömege 0,01 g. 1 db hengeres szemcse 2-2,5 mm átmérőjű, 3,2-3,6 mm hosszú. A löszereket a Nitrokémia Ipartelep gyártotta. *(A Nitrokémia Ipartelepét 1990-ben gyáregységként privatizálták, a későbbiekben a NIKE-FIOCCHI Sportlőszergyártó Kft. gyártott löszereket.)*

A NIKE-FIOCCHI Sportlőszergyártó Kft. másolatban átadta az RBR 2002 Bt. minőségi bizonyítványát a löszerekhez felhasznált gumigolyókról. A bizonyítvány szerint a gumi 66 ShA keménységű, szakítószilárdsága 8 Mpa, szakadási nyúlása 410%.

Ballisztikai mérések, számítások, kísérletek:

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy az elvégzett mérések, számítások és kísérletek, az adott ügy vizsgálatához elégséges támpontot nyújtanak, de nem pótolják a löszerek rendszeresítéséhez szükséges korrekt, tudományos igényű hatásvizsgálatokat.

A vizsgálatra átadott löszerekről, a csomagolásukon feltüntetett adatokon kívül, semmilyen ismeretekkel sem rendelkezünk. A löszereket gyártó NIKE-FIOCCHI Sportlőszergyártó Kft. ügyvezető igazgatója közölte, hogy a cégük kizárólag az MSZ. 15763 szabvány szerinti előírt vizsgálatokat végzik, a lövedékek hatásvizsgálata nem követelmény, illetve a megrendelő (BM) sem kért ilyen jellegű vizsgálatot.

A lövedékek célballisztikai (sebballisztikai) jellemzőit sem ismertük, ezért a Rexplo 21 Kft. Ballisztikai Laboratóriumában, illetve a Polgári Kézilőfegyver- és Lőszervizsgáló Kft.-nél végeztünk méréseket, kísérleteket.

A tanúként kihallgatott Nyakas László r. alezredes a kihallgatása során hivatkozott arra, hogy azon a napon becsatol a vallomása mellé egy három oldalas hatás-leírást a speciális löszerek által kiváltott hatásáról. A tanúkihallgatási jegyzőkönyvben hivatkozik arra, hogy a speciális löszer gyártója által megadott veszélyességi távolságokat szokták alapul venni. A kihallgatási jegyzőkönyvet a Budapesti Nyomozó Ügyészségtől telefaxon kaptuk meg. A jegyzőkönyv mellé csatolva egy régi, közel 20 éves termékkatalógusból kimásolt 2 oldalas ismertetőt találtunk. A kimásolt oldalakon gyártónak, még a Nitrokémia Ipartelepüket tüntették föl. A termékkatalógusban szereplő töltények megnevezése (NIKE action I, illetve NIKE action II), paraméterei lényegesen eltérnek a vizsgálatra küldött töltényekétől, a gyártójuk is más.

Összehasonlításként a termékkatalógusban található töltényekkel is ballisztikai számításokat végeztünk, és összehasonlítottuk az általunk vizsgált töltények adataival. Jelentős eltéréseket találtunk, a vizsgált töltények lényegesen nagyobb sebességűek, nagyobb energiájúak, tehát a sebesítő képességük is nagyobb, mint a katalógusban találhatóaké.

Alább az összehasonlító táblázatok láthatók, százalékosan kifejezve, hogy a katalógusban szereplő töltény sebességéhez képest, hány százalékkal nagyobb sebességű, mennyivel nagyobb energiájú az általunk vizsgált töltény.

A következőkben a vizsgálatra átadott löszerek lövedékeinek szórását vizsgáltuk, tehát azt, hogy adott távolságokon a lövedékek milyen átmérőjű körön belül csapódnak a célba. A próbálövésekhez a Rexpló 21 Kft. 12/76 kaliberjelű, Ithaca gyártmányú, Deerslayer típusú, MAG-870028502 gyártási számú, céltávcsővel szerelt puskáját használtuk. *(Ezt a fegyvert a töltények löszabatosságának vizsgálatához használják, gyöngygolyóval 50 m távolságról 9 cm-en belül kell lennie a találatoknak.)* A lövéseket feltámasztott fegyverrel, gyakorlott lövő adta le, szélmentes időben.

A 2001-es gyártású 1 gumigolyós tölténnyel 35 m távolságra adtunk le 5 lövést. A találatok 90 (!) cm-es körön belül szóródtak. *(A későbbi kísérletek során is tapasztaltuk, hogy 30 m-ről a 25×45 cm-es célt, csak a negyedik lövésre sikerült eltalálni. 40 m-ről ugyanezt a célt, csak a tizedik lövésre sikerült eltalálni. A céltárgyat tartó 70×100 cm-es kartonlapot sem találta el négy lövedék.)*

A 2006-ban készült gumisörétes (12 db gumigolyós) tölténnyel 25 m-re leadott lövéskor a szóráskép 120 cm átmérőjű volt. 12,5 m-es távolságon 80 cm átmérőjű szórásképet kaptunk. 5 m lőtávon 57 cm-es szórásképet észleltünk. 2,5 m-es távolságról 29 cm-es volt a szóráskép. 1 m-es távolságról leadott lövéskor 4 cm-es szórást tapasztaltunk.

A granulátumos tölténnyel 10 m-ről leadott lövéskor értékelhetetlen szórásképet kaptunk, mert a szemcsék nagyobb része át sem ütötte a csomagolópapírt. 5 m-ről leadott lövésnél 100 cm-es szórásképet észleltünk.

A továbbiakban a lövedékek sérülést okozó képességét vizsgáltuk. Nyers, bőrös sertés császárhúsrá (bőrös oldalas) adtunk le lövéseket különböző távolságról, különböző töltényekkel. Azért választottunk sertéshúst, mert leginkább ez hasonlít az emberi szövetekhez. Az alábbiakban, táblázatban foglaltuk össze a kísérletek eredményeit.

A 2001-es gyártású 1 gumigolyós tölténnyel leadott lövések.

Lőtávolság	Behatolási mélység	Sérülés átmérője a bőrön
10 m	50 mm vastagságon áthatolt	17 mm, anyagiányos
20 m	40 mm vastagságon áthatolt	13 mm, anyagiányos
30 m	36,5 mm	12 mm, anyagiányos
40 m	30,5 mm	8×12 mm, repesztett, közepén anyagiányos

(40 m-nél nagyobb távolságról nem lőttünk, mert reménytelennek tűnt a cél eltalálása. 50 m-ről, még valószínűleg behatolt volna a bőr alá.)

A 2006-os gyártású 12 gumigolyós (gumisörétes) tölténnyel leadott lövések.

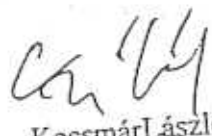
Lőtávolság	Behatolási mélység	Sérülés átmérője a bőrön
10 m	14-18 mm	7 mm, anyagiányos
15 m	nem hatolt át, de a bőrt sértette	7 mm

Kísérletet végeztünk arra, hogy a lövedékek milyen módon kaphatnak gurulatot, milyen mértékben deformálódnak, illetve szétszakadnak-e. A próbálövéshez a 2001-es gyártású 1 gumigolyós töltényeket használtuk. Tapasztaltuk, hogy 9-10°-nál laposabb szögben, 5 m távolságról, sík betonfelületre leadott lövéskor a lövedék minimális energiavesztéssel pattan föl, nem szakad szét. A felületén csúszási nyomok, repedések láthatók, de a tömegéből jelentősen nem veszített.

10. A szakértők egyéb észrevételei.

Meg kívánjuk jegyezni, hogy az ORFK REBISZ beosztottait egy régi termékkatalógusban található, már régen nem gyártott töltények hatásadatai alapján oktatták. A vizsgálatra átadott töltények lövedékei lényegesen nagyobb sebességűek, sokkal nagyobb energiájúak, tehát lényegesen veszélyesebbek is, nagyobb a sérülésokozó képességük. Szintén meg kívánjuk jegyezni, hogy a jelenleg is hatályos 24/2002. (BK 17.) BM utasítás 6. számú melléklete nem tartalmazza a rendszeresített termékek és tárgyi eszközök között sem a sörétes vadászpuskákat, sem a gumilövedékes, illetve granulátumos löszereket. Felmerül a kérdés, hogy az adott eszközökkel kapcsolatban lefolytatták-e az előírt rendszeresítési eljárást? Vizsgáltatták-e a löszerek kül- és célballisztikai tulajdonságait, a töltények használatra való alkalmasságát?

KECSMÁR LÁSZLÓ
1165 Bp., Rezgőfű u. 16.
ü. fegyverszakértő 0046
Adószám: 75414560-1-42

Kecsmár László
igazságügyi fegyverszakértő